

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของ
ศึกษานิเทศก์จังหวัด ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ และนักวิชาการ
ศึกษา ที่มีต่อบทบาทของนักวิชาการในสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด ตามกรอบ
นโยบายที่กระทรวงศึกษานิเทศก์กำหนด 4 ลักษณะงานคือ

- ก. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ
- ข. งานตรวจนิเทศและติดตามผล
- ค. งานประสานงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- ง. งานกิจการพิเศษ

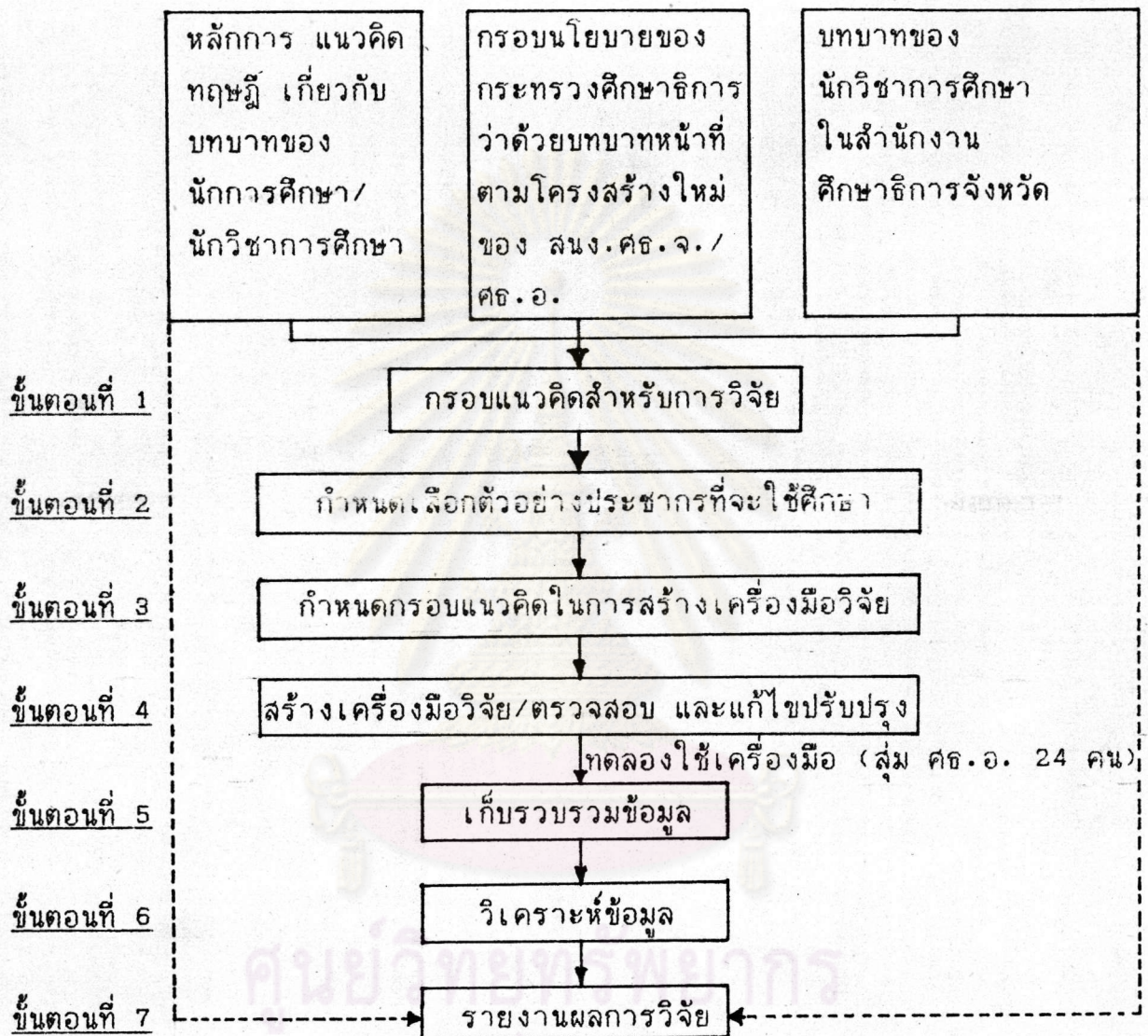
ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นที่ 2 เลือกตัวอย่างประชากร
- ขั้นที่ 3 กำหนดกรอบแนวความคิดในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
- ขั้นที่ 4 สร้างเครื่องมือการวิจัย
- ขั้นที่ 5 เก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 7 รายงานผลการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินการ
การวิจัยออกเป็นขั้นตอนตามแผนภูมิ ดังนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 5 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

รายละเอียดในการดำเนินงานทั้ง 7 ขั้นตอน มีดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยโดยการศึกษา วิเคราะห์เอกสารเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1.1 การศึกษากรอบแนวความคิดเชิงหลักการและทฤษฎี จาก ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความ สำคัญของงานวิชาการ เพื่อประกอบในการหาข้อสรุปเกี่ยวกับหน้าที่ความเป็นมาของ นักวิชาการศึกษา

3.1.2 การศึกษากรอบนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จากเอกสารคู่มือ รวมทั้งระเบียบข้อบังคับว่าด้วยบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

3.1.3 การศึกษาบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษาจังหวัด จากเอกสารที่เป็นกฎระเบียบปฏิบัติ รวมทั้งหลักฐานทางราชการและคำสั่งต่าง ๆ ว่าด้วยงานของนักวิชาการศึกษา อันได้แก่งานใน 4 ลักษณะคือ งานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานตรวจนิเทศและติดตามผล งานประสานงานและใช้ทรัพยากรร่วมกัน และงานกิจกรรมพิเศษ

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

3.2.1 การกำหนดตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้รวบรวมผลการศึกษาวิเคราะห์เอกสารแล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย จึงกำหนดตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) คือ

- (1) กลุ่มศึกษาธิการจังหวัดและผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด
- (2) กลุ่มศึกษาธิการอำเภอ
- (3) กลุ่มนักวิชาการศึกษา

3.2.2 การเลือกตัวอย่างประชากรและวิธีสุ่มตัวอย่าง

(1) กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 72 คน และกลุ่มผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 94 คน รวมประชากรกลุ่มระดับจังหวัด จำนวน 166 คน

(2) กลุ่มศึกษาธิการอำเภอ มีประชากรทั้งหมด 714 อำเภอ ใช้วิธีการสุ่มอย่างมีจุดหมาย (Purposive Sampling Technique) คือใช้ประชากรจากศึกษาธิการอำเภอเมืองทุกจังหวัด จำนวน 72 คน และจับฉลากจากประชากรทุกอำเภอในจังหวัดขนาดใหญ่และขนาดกลาง ขนาดใหญ่ 28 จังหวัด เลือกจังหวัดละ 2 อำเภอ รวม 56 คน ขนาดกลาง 23 จังหวัด เลือกจังหวัดละ 1 อำเภอ รวม 23 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งกลุ่ม 151 คน

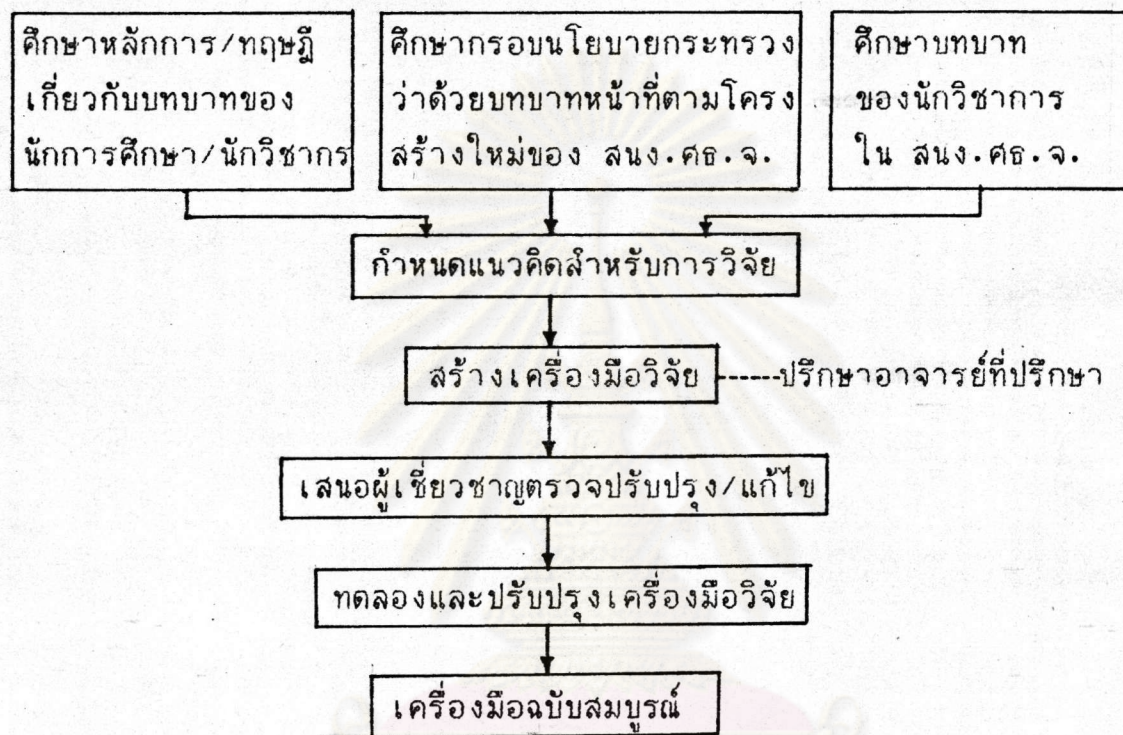
(3) กลุ่มนักวิชาการศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 72 คน

3.3 ขั้นตอนที่ 3 กำหนดกรอบแนวความคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์หลักการ ทฤษฎี และจากคู่มือรวมทั้งหลักฐานทางราชการ มากำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือเพื่อการ

วิจัยภาคสนาม ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

แผนภูมิที่ 6 กรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย

3.4 ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น 1 ชุด ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงต่อเนื้อหา โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบทั้งสิ้น จำนวน 10 ท่าน โดยใช้หนังสือขอความอนุเคราะห์ของคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำไปทดลองใช้และคำนวณค่าความเที่ยงตรง (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่าง ศึกษานิเทศก์อำเภอโดยการสุ่มส่งทางไปรษณีย์ เขตการศึกษาละ 2 อำเภอ จำนวน 12 เขตการศึกษา รวม 24 อำเภอ หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) การหาความเชื่อมั่นดังกล่าวได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 แล้วจึงนำมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการวิจัยภาคสนามโดยมีรายละเอียดของแบบสอบถามที่ใช้สอบถามประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับศึกษาธิการศึกษาจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) จำนวน 5 ข้อ มุ่งสำรวจสถานภาพเฉพาะตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มุ่งสำรวจความคิดเห็นระดับบทบาทที่นักวิชาการศึกษาปฏิบัติ และมุ่งสำรวจความคิดเห็นระดับปัญหาและอุปสรรคที่ปฏิบัติตามบทบาท ดังนี้

- 5 หมายความว่า บทบาทที่ปฏิบัติมากที่สุด หรือมีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด
- 4 หมายความว่า บทบาทที่ปฏิบัติมาก หรือมีปัญหาอุปสรรคมาก
- 3 หมายความว่า บทบาทที่ปฏิบัติปานกลาง หรือมีปัญหาอุปสรรคปานกลาง
- 2 หมายความว่า บทบาทที่ปฏิบัติน้อย หรือมีปัญหาอุปสรรคน้อย
- 1 หมายความว่า บทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือมีปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด

การสร้างแบบสอบถามในตอนนี้เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับงานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานตรวจนิเทศและติดตามผล งานประสานงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกันและงานกิจกรรมการศึกษา โดยในตอนท้ายของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมบทบาทที่นักวิชาการศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับงาน/ภารกิจด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน และปัญหาอุปสรรคอื่น ๆ ที่นักวิชาการศึกษาประสบเกี่ยวกับงาน/ภารกิจทั้ง 4 ด้าน เช่นกัน

3.5 ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้บริการทางไปรษณีย์ โดยจำหน่ายซองถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม จำนวนรวมทั้งสิ้น 389 พร้อมทั้งได้จัดพิมพ์ที่อยู่ของผู้วิจัยไว้ด้านหลังของแบบสอบถาม เพื่อให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจัดส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยด้วยตนเองโดยทางไปรษณีย์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จัดส่งและได้รับแบบสอบถามกลับคืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบ สอบถามที่จัดส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน		หมายเหตุ
		จำนวน	ร้อยละ	
กลุ่มศึกษาธิการจังหวัด	72	58	80.55	
กลุ่มผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด	94	81	86.17	
กลุ่มศึกษาธิการอำเภอ	151	140	92.71	
กลุ่มนักวิชาการศึกษา	72	67	93.05	
รวม	389	346	88.94	

3.6 ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. แบบสอบถามในการวิจัยชุดนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตาม
รายละเอียดดังนี้

(1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 1 วิเคราะห์
โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(2) บทบาทของนักวิชาการศึกษาในสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

(3) ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา
วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ข. การแปลความจากการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกการแปลความ
ในแต่ละส่วนของแบบสอบถามได้ดังนี้

(1) ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม แปลความจากค่าร้อยละที่ปรากฏ

(2) ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาท
นักวิชาการศึกษาและปัญหาอุปสรรคตามบทบาทที่ปฏิบัติ แปลความจากค่าคะแนนดังนี้

4.51-5.00	หมายความว่า	บทบาทที่ปฏิบัติมากที่สุด	หรือมีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด
3.51-4.50	หมายความว่า	บทบาทที่ปฏิบัติมาก	หรือมีปัญหาอุปสรรคมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	บทบาทที่ปฏิบัติปานกลาง	หรือมีปัญหาอุปสรรคปานกลาง

- 1.51-2.50   หมายความว่า   บทบาทที่ปฏิบัติน้อย   หรือมีปัญหาอุปสรรคน้อย
- 1.00-1.50   หมายความว่า   บทบาทที่ปฏิบัติน้อยที่สุด   หรือมีปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด
- ค.   การคำนวณดังกล่าวแล้วตามข้อ ก. และ ข. ใช้โปรแกรมสถิติ
สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ณ สถาบัน
บริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย